

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Seria nr. 10000 se va
primi, — Manuscrisurile nu se
returnează.

INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Weiss, Heinrich
Schickel, Rudolf Mosse, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, F.
Dumencov, în Budapesta: A. F.
Schäferberg, Zoltan Bernat; în
București: Agenția Haras, Sca-
curale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoig & Lestmann.

Prețul inserțiilor: o serie
garantată de o coloană 8 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
cație. Publicările mai dese după
tarifă și învoiașă.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 49)

„Gazeta” iese în săptămână di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din arară
și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
1.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu anuși în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 16 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 270.—Anul LIX.

Brașov, Sâmbătă-Duminecă 8 (20) Decembrie

1896.

Și-au pus gând rău.

Nimic nu poate dovedi mai mult, că guvernul unguresc plănuiește a nimici încetul cu încetul întreaga organizația noastră, toate legăturile, ce ne unesc într'un mănunchiu ca popor cu aceeași limbă, cu aceleași datine și obiceiuri, cu aceleași tradițiuni și nisuințe, — și ne unesc nu numai ca partid politic, ci pe terenul de cultură națională, tocmai așa ca pe terenul politic, — nimic nu poate dovedi, dicem, dușmănoșele planuri mai mult, decât modul, cum s'a pus la cale din partea guvernului urmărirea și pedepsirea pe cale polițienescă a convocărilor intrunirilor de alegători români, din ajutorul alegerilor generale dietale.

Mai întâiu s'au năpustit în contra convocărilor intruniri din Brașov, ce fusese mai întâiu permisă de poliția, ér în momentul din urmă oprită printr'un ordin volnic fișpănesc.

D-l Dr. Aurel Mureșianu a fost citat la poliția și, după câte-va întrebări, ce 'is'au pus, a fost condamnat de către căpitania polițienescă din loc la 8 zile arest și 50 fl. amendă, pe motivul că, precum a mărturisit, a conchiămat intrunirea ca președinte al clubului electoral român din loc și făcând aceasta cu scop de-a alege delegați pentru conferența generală a alegătorilor români din Sibiu, ar fi păcătuit în contra ordinațiunii ministrului de interne din 7 Decembrie 1895, care opresce convocarea de adunări cu direcțiunea partidei naționale române.

În contra acestei judecări polițienesci, d-l Dr. A. Mureșianu a înaintat recurs.

Astăzi am primit o copie de pe sentința poliției din Sibiu în contra d-lui Dr. Rațiu ca convocător

al conferenței delegaților și în contra d-lor Dr. O. Russu, Dr. A. Frâncu, Dr. N. Vecerdea, O. Tilea, Z. Boiu și Dr. I. de Preda ca convocatori ai adunării alegătorilor români din cercurile comitatului Sibiului.

Chipul și spiritul în adevăr polițienesc, ce răsuffă din această sentință și din motivele ei, ne dă cea mai nimerită iconă a planurilor diavolești, ce s'au pus în lucrare spre a stărpi din rădăcina orî-ce organizații între Români. Etă-o:

Nr. 995/1896 kih.

SENTINȚĂ.

1. Dr. Ioan Rațiu, avocat, de 68 de ani, gr. cat., căsătorit, tată a 3 copii, a mai fost pedepsit.

2. Dr. Octavian Russu, avocat, de 40 de ani gr. cat. căsătorit, fără copii, n'a mai fost pedepsit de poliția.

3. Dr. Amos Frâncu, avocat, de 31 de ani, gr. cat. necăsătorit, n'a mai fost pedepsit de poliția.

4. Dr. Nicolau Vecerdea, avocat, de 34 de ani, gr. ort., căsătorit, fără copii, n'a mai fost pedepsit.

5. Onoriu Tilea, inginer, de 46 de ani, gr. cat., căsătorit, tată a 5 copii, n'a mai fost pedepsit de poliția.

6. Zaharia Boiu, asessor consistorial, de 63 de ani, gr. ort. căsătorit, tată a 4 copii, n'a mai fost pedepsit și

7. Dr. Ioan de Preda... (Aoi lipsesoc naționalul),

toți locuitori în Sibiu, sunt declarați vinovați de transgresiune în contra înaltei ordinațiuni a ministeriului reg. ung. de interne d-lui 7 Decembrie 1894 Nr. res. 1488 și sunt judecați pe baza aceluia cum urmază:

1) Dr. Ioan Rațiu, pentru conchemarea conferenței delegaților tuturor alegătorilor români pe ziua de 24 Octomvre a. c. la Sibiu, la o amendă de 70 fl. v. a. în favoarea scopurilor indicate în art. de lege XXII din 1892, — în cas, că nu s'ar pute scote această sumă la 7 zile arest — și la o pedepsă de 10 zile arest pe cheltuiala proprie,

precum și la purtarea șeselor de execuțiune eventuală, 2) Dr. Octavian Russu, 3) Dr. Amos Frâncu, 4) Dr. Nicolau Vecerdea, 5) Onoriu Tilea, 6) Zaharia Boiu și 7) Dr. Ioan de Preda pentru convocarea alegătorilor români, cari stau pe baza programului dela 1881 din cercurile electorale Sibiului, Cisnădia și Nocrich pe ziua de 23 Octomvre a. c. la Sibiu, cu scop de a alege delegați la conferența conchiemată de Dr. Ioan Rațiu, la o amendă de câte 25 fl. v. a. pentru scopurile indicate sub 1) — în cas, că nu s'ar pute scote această sumă la câte 3 zile arest — și la o pedepsă de 3 zile arest pe propriile șese și toți acușaiți se obligă de a plăti la acest oficiu amenzile în timp de 15 zile după intrarea în vigore a aceste sentințe, fiind la din contra încassate pe calea execuțiunii și pedepsa de arest se o începă în același termen, fiind la din contra aduși cu brachiul în arest.

MOTIVE.

Fapta subiectivă este dovedită față cu acușaiți prin convocarea adunărilor dificultate, ce au mărturisit'o, fapta obiectivă față cu Dr. Ioan Rațiu e dovedită prin cuprinsul convocării, prin ordinea de zi, ce a prezentat'o acesta când a anunțat primarului conferența delegaților planuită pentru 24 Octomvre a. c., prin convocarea adresată președinților clubului partidei în diferitele cercuri electorale, ce se alegă câte doi delegați la conferența generală de delegați convocată de densusul și prin numeroși articuli apăruiți în organul său „Tribuna”.

Din acestea reese neîndoios, că Dr. Ioan Rațiu a convocat partida națională română, cea mai înainte esistentă, apoi declarată disolvată și totuși privită ca și mai departe esistentă, conform organizației de mai înainte cu scop de a-o reactiva, respective a-o constitui din nou conform organizațiunii sale.

Acosta o dovedesoc:

1. Punctul 3 al ordinei de zi pentru planuita conferență de delegați, în care se dice: „Raportul comitetului central esecutiv asupra sesiunii trecute” — un comitet esecutiv al partidei disolvate nu era permis să existe, pentru-că și comitetul, care a esistat a fost disolvat, — ca stând în nedespărțită legătură cu partida — der precum se vede din acest punct al ordinei de zi, totuși, ca și partida însăși, a fost privit ca și mai departe esistent și avea să fiă pus în activitate, adevă invitati să-și facă raportul.

2. Dr. Ioan Rațiu a provocat în mod oficial, prin președinții lor, cluburile partidei, cari în sensul organizațiunii partidei s'au constituit în diferitele cercuri electorale la 1892 și au format o parte integrantă a partidei disolvate, ca să invite la o intrunire pe alegătorii dietali români, cari stau pe baza programului de partid dela 1881, să alegă — conform organizației de mai înainte — câte doi bărbați de încredere și pe aceștia să-i trimită ca delegați ai cercului electoral la conferența delegaților conchiemată de densusul (veđi Nr. 219 „Tribuna”: „La lucru”; Nr. 220: „Cătră președinții cluburilor” și diverse asemenea invitări și ordine de zi publicate în aceeași fôia; mai departe Nr. 264 al „Tribunei” pasajul cuprins în recursul publicat al D-rului Ioan Rațiu contra opririi conferenței din cestiune: „...Au fost permise conferențele de alegători români cercurale, convocate în cercurile singuraticoe de către președinții cluburilor cercurale ale partidului nostru!”

Faptul existenței mai departe a partidei naționale române, ce a fost declarată disolvată, precum și organizațiunea ei și conchiemarea acesteia partidei însăși o dovedesoc afară de articuli citați până aici încă diferiți alți articuli apăruiți în „Tribuna”, ca d. es. în nr. 221: „Situația” ou încheierea: „Acțiunea noastră”; nr. 227: „Momentul”; nr. 260: „Partide politice — partide naționale”; nr. 223: „Politică sănătoasă”; nr. 224: „Conferențe”, „argumente forțate” și multe altele.

Față cu Dr. Octavian Russu, Dr. Amos Frâncu, Dr. Nicolau Vecerdea, Onoriu Tilea, Zaharia Boiu și Ioan de Preda este dovedit

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI”.

ODĂ

LA INAUGURAREA TEATRULUI NAȚIONAL DIN IAȘI
1896 Decembrie.

Te salut mărețe templu, Tu al muselor locaș,
Care te înalți cu fală în bătrânul nostru Iași!
În tine lucedea arta, ca nestinsul foc vestal,
Răspândind rađa culturii cătr'al lunei ideal!

Tu ești légân de mărire pentru orî și ce popor,
Care 'ndreptă'a lui iubire spre-a luminilor isvor!
Numai arta și sciința sunt puteri de 'nsufletire,
Care 'naltă pe popore și le duc la nemurire!

Aici genii și talente, flori de 'naltă cugetare,
Desmorteșc în om virtutea cu-ale artelor suflare;
Ele-apropie trecutul de prezentul sburător,
Luminând a vieții cale în spre timpul viitor.

Prin talent se oglindește orî-ce faptă strălucită
Din bătrâna omenire, printre secolii adormită;
Și'n a inimei adăncuri, câte patimi se ascund,
Se aduc la suprafață, ca și din al mării fund.

Orî-ce suflet plin de jale și cuprins de grea durere,
În imaginiile artei află dulce mângăere;

Căci iluzia răsare în pieptul ce-a suferit,
Precum flórea pe morminte din dureri a răsărit.

Inocența și iubirea, stele din raiul ceresc,
În a vieții primăvară mândre'n suflet strălucesc
Dar lumina lor frumósă se cuprinde dese orî,
De dureri și suferință, ca un cer senin de norî.

Ér la cântul poesiei, limba țeilor ceresci,
Se trezesc în armonie dorurile omenesci;
Ș'atunci inima se 'naltă, ca un vultur cătră sóre,
În spre ce-i nobil și gingaș în al consciinței flóre.

Câte-acorduri dulci a lirei din trecuta omenire
Până ađi mai răsun încă în a lunei amintire!
Și cântarea lor divină pe popore 'nbărbătând,
Le-a condus falnic la mórte, pentru țera lor luptând.

Fericită dar să fie țera noastră Romănescă,
Unde artele frumoșe vor pute să se umbrască!
Și mărirea strămoșescă pri'ntre secolii asfințită,
Cu-ale artelor cunune va să fie 'mpodobită!

Generația prezentă cu o muncă de rod plină,
Va lăsa viitorimei mândră cale de lumină;
Ș'a culturii muguri frageđi ce răsar acum și cresc;
Vor da flórea Nemurirei pentru némul Romănesc!

Ioan Ianov.

La inaugurarea Teatrului Național

1 Decembrie 1896.

Să cântăm un cânt de fală, și ca'n ceasuri de mărire
În isbândă fericită, glasul viu să ridicăm
Imboldiți de gânduri bune, tari de dreaptă făptuire
Înnul vremilor dorite și ajunse, să 'naltăm!

Templul artei se deschide — cu porți scump împodobite
Lăcaș sfânt minții măestre și-armoniei închinat,
Pe altaru-i să păstreze graiul patriei iubite,
Adevărul vecinic tinér și frumosul aripat.

Au trecut neguri de nópte peste câmpurile noastre,
Învăind suflarea vieții în des giulgiu de mormânt,
Ascunđend a ei odóre, câmpuri verđi și bolți albastre
Cu făptură minunată fără sémán pe pământ.

Și-a fost lungă și vrășmașă nóptea cea 'nflorătoare
A fost veacuri mut cuvântul, ohiul veacuri adormit,
Der de-au curs lacrimi și róiie peste brazda hrănitore
Au rodit ogorul veacuri și pe noi ne-a oțelit!

Ast-fel au scăpat ne-atinse, întregi, vii, îmbogățite
A naturei daruri scumpe și-ale inimei comori;
Ér de când a topit umbra focul rađei isvorite
Din lumina așteptată. — E sfânt revărsat de zori!

Și de-atunci cu muncă crudă, sub a sórelui vâpae
Strins uniți în dor de țéră, sfărământ piedici, înfruntând

dită fapta obiectivă, conlucrarea la convocarea unei adunări îndreptate spre activitatea partidei naționale române prin aceea, că au conchiat în câteva cercuri electorale pe alegătorii români, cari stau pe baza programului dela 1881 al partidei, cu scop de-a alege delegați la conferența generală plănuită de d-l Dr. Ioan Rațiu.

Căci chiar abstracțiune făcând dela aceea, că numiții au lucrat în calitate lor ca funcționari ai partidei — adică ca preșidenți de club, sau totuși, conștient ori inconștient, ca mandatarii ai partidei, ei prin convocarea făcută de d-șii a alegătorilor unor anumite cercuri electorale cu scop de a alege delegați, au conlucrat la conferența delegaților conchiată de Dr. Rațiu, căci fără de privilegiul de nouă alegere a unor astfel de delegați, această conferență ar fi fost *eo ipso* imposibilă.

De altă parte trebuie să fie respinsă excepțiunea de incompetență a căpităniei poliției orașenești cu provocare la § 41 art. de lege XXXVII din 1880 și din cauză, că valabilitatea de drept a ordinațiunii ministeriale combătute nici nu poate fi supusă unei discuțiuni în procedura administrativă. Mai departe tot așa de puțin a putut fi privită ca motiv pentru achitare asertiunea, ce se pretinde, că a făcut-o d-l primar cu ocaziunea anunțării adunării conchiată la Sibiu pe ziua de 23 Oct. a. c.: „că nu are nici o obiecțiune legală contra convocării“, deoarece această asertiune făcută în conversațiune nu eschide ca planul să fie contra unei ordinațiuni speciale și de-orece această asertiune — chiar să fie mărturisită ca făcută — în nici un caz nu putea fi privită ca rezoluțiune, după ce în această afacere s'a dat o rezoluțiune în scris.

Din motivele citate acușării au trebuit deci să fie găsiți vinovați și să fie condamnați și adică s'au luat în seamă față de Dr. Ioan Rațiu pedepsele de mai înainte ca agravante, pre când față de ceilalți acușări s'a considerat împrejurarea, că n'au fost pedepsiți până acum, ca ușurătoare.

Sibiu, 16 Decembrie 1896.

Simonis m. p.,
căpităniei poliției orașului.

Apetitul ministrului Perczel. Ni-se scrie din Turda cu data de 18 Decembrie: „Stimate D-le Redactor! Scriindu-se în „Gazeta Transilvaniei“ Nrul 268, că ministrul Perczel a alarmat și a pus în mișcare autoritățile „din întreg fundul regin“ contra convocării intrunirilor electorale române, prin această vin a aduce la cunoștința publică, că acea soire este defectuoasă, deoarece Escelența sa ministrul nu-i un astfel de om, care se mulțamească cu fundul regin. **apetitul d-șului e cu mult mai mare.**

Pentru aceea așa cred, că gona a estins-o pe tot teritoriul Transilvaniei și această o deduc de acolo, că în 16 a lunii curente și d-l avocat Ioan Mesaroș din

Turda a fost citat la poliția orașului Turda, pentru-o pe ziua de 22 Octomvre a conchiat alegătorii români din comitatul Turda-Arieș la o întrunire electorală, pe care anunțându-o în timp legal, poliția a și luat-o spre cunoștință și a și conces ținerea ei.

Acum totuși îl ia poliția la cercetare, și nu numai pe d-sa, ci și pe aceia, cari au participat la acea întrunire, căci după aceea pe toți i-a interogat.

Așa-dără vede-ți D-le Redactor, că apetitul ministrului Perczel este cu mult mai mare, decât să se sature cu fundul regiu. Că ce va urma mai departe, vom vedea.

Revistă politică.

Discușiunile din dieta ungară.

În dietă se continuă discușiunile asupra proiectelor de răspuns ale diferitelor partide la discursul tronului. În ședința dela 17 Decemvre a dietei a vorbit și ministrul-președinte Banffy. El a încercat să apere pe mamelucii săi din tabăra guvernamentală în contra opoziției, care îi învinuesc mereu, că au fost aleși ca deputați pe cale ilegală, prin corupțiunii cu bani, prin presiuni tătăresci etc. Banffy a recunoscut și el, că la alegeri s'a făcut multe blăstămării, corumperi cu bani și altele, dăr dișe că acestea s'au făcut nu numai din partea partidei guvernamentale, ci și din partea partidelor opoziționale, prin urmare trebuie să-și ierte unii altora, căci toți sunt păcătoși. Proiectul de răspuns al partidei lui Apponyi, care înainte de toate vrea să se facă o reformă a legii electorale, nu-i trebuie lui Banffy. Partida guvernamentală dișe el, își are programul său și va rămâne neclintit pe lângă acest program. Înainte de toate reforma administrațiunii și apoi celelalte. Cu privire la regularea cestiunilor electorale, Banffy dișe, să guvernul recunoască, că trebuie să se ia ore-cari măsuri și în privința aceasta și va și lua; deja acum se ocupă cu studiarea acestei cestiuni, dăr nu scie spune, că ore când, cum și în ce mod are să vină cu propuneri înaintea dietei în privința aceasta. Cu alte cuvinte, guvernului nu mult îi pasă de legea electorală, pentru el e bună această lege și așa cum o au astăzi, căci ea nu-i stă în cale de a-și putea făuri majoritate cum îi place, făcând să fiă aleși deputați tot după sprân-cenă.

Cestiunea limbei și armata austriacă. Dilele acestea ministrul armatei teritoriale din Austria, Wel-

sersheimb, a făcut în parlamentul din Viena și câteva declarațiuni în ceea ce privește cestiunea limbei în armată. Ministrul dișe adică, că nu află la loc dorința naționalităților, de-a ne introduce în armată ca limbă de serviciu limba națională a ostașilor de diferite naționalități, deoarece, dișe el, nu din punct de vedere militar este neapărat de lipsă, ca în armată să rămână și mai departe limba germană ca limbă generală de serviciu. Atâta totuși a recunoscut ministrul că trebuie și e de lipsă să li-se vorbească feciorilor în limba lor atât în școlile militare, cât și în toate atingerile cu ei, ca astfel feciorii în totdeauna să înțeleagă ceea ce li se spune.

Cu ocaziunea acesta ministrul a mai făcut și alte enunțațiuni interesante. Anume la plângerile ridicate din mai multe părți, el a declarat, că e deplin învoit cu dorința celor ce cer, ca în viitor gendarmerii să nu mai fiă întrebuințați pentru scopuri politice, cum sunt alegerile etc. Despre duel dișe, că acesta este un barbarism; ostașii își au tribunalul lor care să-i judece și de aceea nu trebuie ei înșiși să-și facă judecata prin sabiă, ori pistol, căci chiămarea ostașului este de-a lupta cu dușmanii din afară, ér nu de a se ucide unii pe alții, ori pe compatrioții lor. — De-odată cu acestea ministrul mai spune, că la liberarea feciorilor din armată, va fugriji ca să fiă liberați mai întâiu aceia, cari se ocupă cu plugăritul.

Alegerile pentru consiliul comunal al Cernăuților. În 16 Decemvre s'au încheiat alegerile pentru consiliul comunal al capitalei bucovinene, cari de rândul acesta au fost mai sgomotoșe și mai agitate ca ori-când altă-dată. Etă ce dișe între altele „Gazeta Bucovinei“ despre rezultatul acestor alegeri:

„Pentru noi, Românii, două momente mai însemnate se scot în relief din luptele electorale încheiate deja: Pașirea de astă-dată cu mult mai energioasă și mai resolută a elementului român din capitală în lupta electorală, și condamnabilul amestec direct al guvernului în această campanie electorală. Și deca peste tot, rezultatul final nu ne mulțumesce, un avantaj și un mare câștig totuși rezultă și pentru noi din luptele electorale actuale: Au dat de astă-dată și Românii de aici dovești de însemnătatea lor în viața publică a capitalei; au făcut un mare pas înainte și s'au manifestat în mod cu totul deosebit de ținuta lor de până acum în cauzele noastre naționale și în vârtegiul politicii, prin ceea ce au împus nu numai aliaților, ci și contrariilor

noștri politici. Guvernul nostru însă, pe că de jignitor a ținut să ne lovască, pe atât de bun serviciu ni-a făcut în același timp. Fapta sa arbitrară va avé de sigur și acel efect, că va produce în țară o simțită reacțiune și va contribui tot mai mult la întărirea curentului național, pornit deja și în mijlocul poporului nostru...

Demisiunea Mitropolitului Ghenadie.

Cestiunea metropolitană, care a cășunat atâta neliniște țării, s'a deslegat. Sf. Sinod a anulat la propunerea guvernului român sentința, prin care fusese osândit Mitropolitul Ghenadie. În ziua după ștergerea judecării osânditoare „Monitorul oficial“ a și publicat, demisiunea Mitropolitului Ghenadie adresată Regelui. Etă-o:

Sire.

Dela începutul crizei durerose prin care a trecut de atâtea luni Sfânta noastră Biserică Română, mi-am pus totă nădejdea în dreptatea Majestății Văstre.

Acum când dreptatea mi s'a făcut, și Sfânta noastră biserică nu mai este turburată de nesce întâmplări, pe cari eu urmând pilda Mântuitorului, m'am hotărît să le uit, nu voiesc să se creadă că aș fi piedecă la dragostea și liniștea care trebuie să domnescă printre păstorii sufletesei ai neamului nostru.

Prețuind mai mult binele Sfintei noastre Biserici și pacea supușilor creștinoși ai M. Văstre, decât deșertăciunile slave și a mărilor, rog pe M. Voastră să bine-voiască a-mi primi dimisia din scaunul de Mitropolit-Primat al țării.

M'am ținut statornic în fața nedreptății; prilej de vrajbă între frații mei intru Christos nu vroi să fiu.

De aci înainte, ca și în trecut, mă voi ruga lui Dumnezeu pentru liniscea și bună stare a Sfintei noastre Biserici, pentru înălțarea și propășirea patriei și pentru sănătatea și îndelungă viață a Majestății Văstre și a întregii dinastii.

Sunt ai Majestății Văstre prea supus și prea plecat smerit rugător către Dumnezeu, pentru Voi și Dinastia Voastră.

† Ghenadie
Metropolit-Primat

1896. Decemvre 4.

O di de binefacere.

Brașov, 7 (19) Decemvre.

Sărbătorea S.-lui Nicolae a fost prănuită astă-dată din partea Românilor brașoveni prin fapta dovedire a nobilului sentiment de jertfă și generositate creștinească.

Sunt numai câteva săptămâni, de când luarăm parte la generosul act de binefacere al Asociațiunii meseriașilor români din loc, și acum etă a doua sărbătore a simțului nobil de binefacere.

Grierul.

(Din datinele și credințele Românilor despre insecte).

(Urmare).

După credința Românilor din Moldova cântatul său țirritul Grierul-de-casă prevestesce noroc¹⁾, ér după a celor din Banat nenorocire sau chiar morțe.

Etă ce scrie d-l A. Ioana în privința credinței Românilor din urmă:

„Se întâmplă cu deosebire în zidurile vechi, că îndată ce soroale apune și începe a însera, Grierușii încep a cânta. Acestă cântare, în felul ei, se consideră de popor de ore-care semn pentru respectiva casă ori familie creștindu-se că, deca cântă Grierușul de-asupra de căpătăiul capului familiei, atunci moré unul din familii, ér din contră la picioare, moré ori se 'ntâmplă altă nenorocire mare în casă, ori unui prietin său rudenii²⁾).

¹⁾ Rîndunica, an. I. p. 105: „Pe cât e de noroc, când cântă grierul la casă, pe atâta e semn rău, când năvălesc peste tine alte animale“.

²⁾ Din credințele poporului român din Maidan lângă Oravița, publ. în Familia, an. XXXVI. p. 497.

Chinuri aspre, nedreptate, și pe câmpuri de bătaie,
Drept la viață, lauri, sceptru, neatirnaea culegând,

Am rupt vadurile 'n oale cu năprasnic 'aruncare
Ca un riu mareț, puternic, neteșcând albia 'n curs,
Desfundat'am drum prin țelină, am pus stavilă la
[hotare

Ér gândirea românească, vultur, a sburat tot sus!

De ou séră până 'n ziua ca 'n poveștile străbune
Nădrăvana flóre a țerei, a crescut și-a odrăslit
Și sporesce tot mai trainic, vânt n'o bate, vremuri bune
Aduc unde de rodire din spre-apus și răsărit!

Și-astăzi, pe-acest colț din țără, în Cetatea de-altă dată
Soaun falnic de domniă pentr'un gând sublim jertfit,
Înălțăm clădire tare, fier și piatră înjghebată,
Vatra jertfelor curate, altar muselor dorit.

A lui Jupiter copile¹⁾, din Olimp cu drag coborâ
Să ne-aducă dor de viață focul sacru 'nviotor
Să'l vegheze aprins vecinic să nu piară-odiniorâ
Simbol luminos de fapte și gândire urzitor!

Ét-o! Pórtă într'o mână masca tragioă. Pe frunte
Frunze, struguri, o ouună și coturnul încălțând

¹⁾ Adică Musele, oale 9 dește, fiice ale lui Jupiter (Joe), deștele artelor liberale.

Vine Melpomena²⁾ rece — ea nu pôte să infrunte
A destinului rostire pentru cei de pe pământ.

Lângă Ea voios s'aventă Talia³⁾ 'nveselitoare
Cu toag de păstorită și cu iederă în pâr,
Masca Comediei pórtă, glumiud, bună, riștătoare
De-a lumii neajunsuri, grăind numai adevér.

Și apoi sprintenă, sglobie, Terpsicora⁴⁾ săltăreată
Batând strunele pe liră cu a plectrului mișcări,
Și dișcând din gura versul paserei de dimineță
Jocă 'ntr'una nebunatic dornică de desmerdări!

Vin la sărbătorea noastră îndrăgitele fecioare
Inimos ele ne 'mbie s'ascultăm divinul stat,
Căci ne dau pornirea sfântă fermecată inspirare
Ce ne-alintă dulce mîntea și-o redescove 'mbelșugat.

Ér Voi tineri, minți frumoșe, generații înflorite
Cu meniri de viață nouă, mândru, harnic să lucrați,
Cu credință fără preget, artelor neprihănite
Sub această boltă sacră, jertfa rară să 'nchinați!

1896, Sept. Iași.

N. Volenti.

²⁾ Melpomena = dește tragediei.

³⁾ Talia = dește comediei.

⁴⁾ Terpsicora = dește dansului.

Reuniunea femeilor române din orașul nostru a făcut, ca în toți anii, o colecție pentru a ajuta pe fetițele sărace, procurându-le îmbrăcămintea de lipsă pentru iernă.

Mulțumită zelului nobil și plin de totă lauda al doamnălor colectante, s'a adunat frumoasă sumă de 321 fl. 70 cr., din care sumă s'a procurat câte-un rând complet de haine pentru 42 fetițe sărace de la școlile noastre elementare și s'au mai împărțit și ajutoare în bani de câte 4 fl. la patru văduve sărace.

Tot-odată s'au împărțit și din partea Comitetului parohial al bisericii S.-lui Nicolae din loc diferite haine de iernă între 182 copii și 74 copile de la școlile noastre elementare, pentru care scop a contribuit biserica de la Sft. Nicolae considerabilă sumă de 800 fl. v. a.

În total au fost ajutoare cu haine 298 scolari și scolare și 4 văduve sărace.

Pe lângă acestea, celor 42 de fetițe ajutate de Reuniune li-s'a dat și câte-un colac frumos, un nobil dar din partea doamnei *Elena Mocanu*, pe care-l face d-za în fă-care an.

Aceste generoase fapte de binefacere nu mai au lipsă de oviute, căci vorbesc în deajuns ele însele.

Împărțirea ajutoarelor s'a făcut ieri după amiază în sala cea mare a gimnasiului, care era plină de lume. În fruntea salei se aflau la o masă doamnele membre din comitetul Reuniunii femeilor. La altă masă reprezentanții comitetului parohial al bisericii S.-lui Nicolae, de ambele părți ale salei mesele încercate cu daruri.

Solemnitatea s'a introdus prin cântarea unei rugăciuni din partea noului cor de copii și copile, întemeiat de noul profesor de cântări de la gimnasiu, d-l *Teofil Popovici*. Pentru întâia-dată avurăm plăcerea de a auzi ieri acest cor, care este compus numai din elevi și eleve ale școlilor elementare și care e o minunată inovație, datorită zelului d-lui prof. de muzică. Ne-a surprins mult, că într'un timp atât de scurt, a fost cu putință formarea unui cor de copii așa de bine disciplinat.

Cu același succes surprinzător a executat corul „Sfinte Dumneșeule”, după care se urcă la tribună d-l preot *Dr. V. Saftu*, care într'un discurs mai scurt arată însemnătatea zilei, după care corul de copii cântă un frumos imn ocazional, pentru care publicul a răsplătit pe d-l *Popovici* cu vii și meritate aplauze.

Urmă împărțirea darurilor în cea mai frumoasă ordine. Din partea Reuniunii darurile au fost împărțite de d-nele *Elena Voinea* și *Elena Săbădeanu*, er din partea comitetului bisericii S.-lui Nicolae le-au împărțit d-nii *S. Stinghe* și *G. Navrea*.

Publicul s'a depărtat de această serbare fericit el însuși de fericierea micilor copii și copile, cărora Sf. Nicolae li-a adus

anul acesta darurile, ce până aci i-le aducea Moș-Crăciun.

Recunoștința se cuvine Comitetului bisericii S.-lui Nicolae și Comitetului Reuniunii femeilor române, der mai ales d-lor colectante *Elena Săbădeanu*, *Elena Blăbea*, *Elena Voinea* și d-nei *Chicumban*, cari cu atâta zel au arănat colecta amintită.

SCIRILE ZILEI.

— 7 (19) Decembrie

Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele și-a ținut ieri septemăna adunarea generală în sala festivă a gimnasiului român din loc. Cu ocaziunea această s'a constatat, că fondul Reuniunii este azi 7001 fl. 33 cr. (mai mult cu 475 fl. 36 cr. ca în anul trecut.) Reuniunea are 26 membre fondatoare, 6 membri fondatori și 117 membre ordine. Anul trecut au fost ajutate din fondul Reuniunii 38 de văduve sărace (er nu numai 19, cum din greșală s'a publicat în raportul din numărul de Luce al foiei noastre.) De-odată cu acestea dăm loc următoarelor:

Mulțumite publice. „Reuniunea femeilor rom. pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele” mulțamește pe această cale d-nei *Ioana Mindea* din Beba pentru darul de 15 fl., ce a binevoit a-l da pentru scopul Reuniunii. — Brașov, 6 Dec. v, 1896. *Maria Popea*, preș., *Dr. I. Blaga*, secr.

In cauza răpansului de Dumineca. Mai mulți neguțatori au cerut de la ministrul ungheresc de comerț, ca în considerarea sărbătorilor de Crăciun, să se dea și în anul acesta voie neguțatorilor, ca în Dumneile, ce cad pe zilele de 20 și 27 Decembrie s. n. să potă ține prăvăliile deschise totă ziua. Ministrul a răspuns însă, că permisiunea cerută nu li-se poate da neguțatorilor de astă-dată, deoarece în acest an atât ziua de Crăciun, cât și ziua de anul nou al apusenilor cad Vineră și astfel publicul consumator potă să-și cumpere cele trebuincioase pentru sărbători în zilele precedente, adică în Joile dinaintea sărbătorilor.

Bola de tifus în Pola. Seim, că în orașul austriac de lângă mare Pola a izbucnit bola de tifus (lingore) din cauză, că locuitorii beaură apă dintr'un canal, ce trece prin pământ plin de murdărie și pe lângă aceea rezervorul, în care se adună apa, se afla din nenorocire tocmai în apropierea unui cimiter. Scirile mai nouă spun acum, că tifusul a luat întinderi așa de mari, încât tot orașul este cuprins de grăză. Toți câți au putut au părăsit orașul, căutându-și locuințe în alte părți; stradele sunt pustii ori-oc petreceri și ori-oc adunări sunt oprite; morții se îngropă noaptea și fără nici o ceremonie. În timpul de față numărul bolnavilor

de tifus este de 996; dintre aceștia 426 sunt ostași, er 570 civili. Numărul oasurilor de morțe este de 7% la zi, va să zică dintre 1000 bolnavi mor 70 la zi. S'au luat cele mai aspre măsuri pentru împiedicarea epidemiei, curățindu-se și desinfecându-se fântânile etc.

— o —
Școlă de cadeți în Lemberg. Ministerul comun de război a dat ordin, ca să se clădească o școlă de cadeți în Lemberg. Noua școlă se va deschide în anul viitor.

— o —
Jubileul unui profesor. D-l *Ștefan de Repta*, directorul gimnasiului superior gr.-or. din Suceva, și-a serbat în 16 Decembrie n. c. jubileul de 25 de ani de serviciu împlinit pe terenul învățământului.

— o —
Tăierea bătaturilor de la picior, seu a „ochiurilor de găină”, cum le mai zice, este un lucru de tot gingaș, precum de multe-ori am mai spus-o această. Dovadă și cazul petrecut de curând cu locuitorul *Tasberger* din Budapesta. Acesta se duse la băile de vapor ca să-și taie bătaturile. Cine soie pe mâna cărui om nepriceput a apucat, căci bătaturile nu i li-a tăiat bine, scoțând și puțin sânge dintr'un deget de la picior. Rana, care părea foarte neînsemnată, a doua zi s'a înveninat și bietul om a trebuit să zacă din cauza asta două luni în pat. La urmă s'a sculat și a început să umble, căci rana părea a fi vindecată, der curând după aceea rana s'a înocit și bietul om muri între cele mai crâncene dureri. — Cei ce sufer de bătaturi, vor afla cel mai bun medicament, deoa vor purta încălțăminte largă și comodă, făcând cât mai des băi calde de picioare, cu care ocaziune vor pută rënd pe rënd să ia cu unghia câte-o pătură din pielea cea tare, care pricinuesc durerea, până când la urmă bătatura se pierde, ori cel puțin se subțiează așa de tare, încât omul potă să umble negenat.

— o —
Prelegere publică. Atragem încă-odată atențiunea publicului român din Brașov asupra a *douei prelegeri publice*, ce se va ține mâine la patru ore p. m. în sala cea mare a gimnasiului român. Va prelege d-l profesor *Dr. V. Branisce* despre „*Formarea mitului pe baza principiului asociării de idei*”. Intrarea 20 cr., pentru studenți 10 cr. Venitul e destinat jumătate pentru Reuniunea femeilor române, er jumătate fondului „*Coresi*” pentru tipărirea de cărți școlare.

— o —
Bătăia într'o sinagogă. Din Lemberg se telegrafază, că într'o sinagogă de-acolo s'a petrecut zilele acestea o bătăia strajnică între Jidani. Studenții jidani din gimnasiu au voit să facă un fel de părăstas pentru pomenirea unui coleg răposat al lor. Jidanii ortodocși însă li-au spus dinainte, că nu-i vor lăsa să facă acest parasas în

sinagoga lor. Pe lângă toate acestea studenții s'au dus la sinagogă. Jidanii ortodocși au dat atunci năvală asupra lor în biserică, atacându-i cu bătele. Toți s'au încercat la luptă, smulgându-și bărbile și spărgându-și capetele. Podelele sinagogei erau înroșite de sânge. Poliția n'a fost în stare să-și despartă, așa că a trebuit să sară în ajutor gendarmeria. Mai mulți dintre Jidani au fost arestați. Apoi se mai zică cineva, că Jidanii nu știu să fiă și ei „viteji”?

— o —
Concert la Vila Kertsch. Muzica militară va concerta mâine-seră, Duminecă, în restaurantul de la Vila Kertsch. Concertul durează de la 6—11 ore. Intrarea în restaurant se face prin ușa din Strada Caldărarilor. De persoană se plătește 20 cr.

ULTIME SCIRI.

București, 18 Decembrie. Astăzi după amiază s'a întrunit marele colegiu electoral pentru a alege pe noul Metropolit. A fost ales Metropolit-Primat fostul Metropolit, Episcopul de Roman *Iosif Gheorghian*.

Londra, 19 Dec. n. „Daily News” aduce scirea, că marele puteri s'au înțeles definitiv să folosescă mijloace constrângătoare la cas, că Sultanul n'ar fi dispus să primescă și să execute reformele stabilite. E mai pe sus de ori ce îndoială, că *situațiunea în Orient e foarte critică*.

Inaugurarea noului teatru național din Iași.

Dumineca trecută s'a săvârșit în Iași serbarea deschiderii noului teatru național, o clădire pompoasă, pentru care, afară de subvențiunea votată de Cameră, comuna Iași a votat un milion și 200,000 lei.

Serbarea s'a început printr'o vorbire frumoasă a arhitectului *Fellner*, care a predat primarului cheile aurite ale teatrului pe-o perină de catifea roșie. Primarul, d-l *Nicu Gane*, a rostit apoi o cuvântare perfectă în formă și fond. Etă-o:

Discursul primarului N. Gane.

Onorată Adunare!

Era un timp, și nu-i de mult de-atunci, pe când se credea, că limba românească nu e destul de fină, destul de mlădișă pentru a reproduce toate nuanțele gândirii și ale simțirii și a da naștere la opere dramatice de valoare. Aș putea zice, că limba românească era surzunită din saloane, schimosită în biserică, școli și tribunale, și numai la vetrele țeranilor își păstrasă strămoșoasa originalitate.

Grierul-de-câmp petrece de regulă pe locuri uscate, și anume pe fânețe, pe cósțele dealurilor, unde bate soroale, și pe arături năsipose, în borți pe cari și le face singur în pământ și care sunt cu puțin ceva mai largi de cum e grosimea corpului său. Și nici când nu se depărtează de borta sa. De aceea nici nu se potă lesne prinde.

Cu toate însă că *Grierul-de-câmp* e așa de precaut, totuși băeții, void a se juca cu densul, știu să-l scotă fără nici o greutate. Și étă cum:

Ieu un paiu seu un bețișor suptirel, îl bagă pe încetișorul până în fundul borții, care e făcută de obicei sub fața pământului și numai spre fund ceva mai adâncă, și după ce l'au băgat îl strigă să iasă afară.

Grierul, zidărit fiind, se prinde cu piciorile de nainte de paiu și nu se lasă de el până ce nu e soos cu totul afară.

Acésta însă se întemplă mai cu seamă în timpul verii, când e foarte cald³⁾.

Grierul-de-casă petrece în genere prin casele oamenilor și prin apropierea acestora.

³⁾ Datina băeților români, din cele mai multe sate din Bucovina.

Pripășirea și înmulțirea grierului acestuia prin casele oamenilor se întemplă, după credința și spusa Românilor din Bucovina, în următorul mod:

Când se face o casă nouă și proprietarul ei nu scote toate surcelele dintr'nsa afară, ci le lasă în năuntru, din surcelele seu ciurcelele acelea, după cum le mai numesc unii, ies apoi grierii⁴⁾.

În genere însă se crede, că la fă-care casă nouă vine grieri, și mai cu seamă dela cele părăsite, er când cele nouă încep a se învechi, atunci și grierii încep a le părăsi și a se duce în alte părți⁵⁾.

Când se face un cuptor, o sobă seu un horn nou, seu când se preface unul dintre acestea, și stăpânul casei nu se interesează ca locul unde se face, să fiă cât se potă de curat, ci-l începe și-l face pe surcele mărunțele seu alte gunoie, din surcelele seu gunoiele acelea ies apoi grierii⁶⁾;

⁴⁾ Cred. Rom. din Frătăușul-nou, Frătăușul-vechi, Horodnicul-de-sus sate în distr. Rădăușului, și Cupca, sat în distr. Stovojinețului, com. de mai mulți stud. gimn.

⁵⁾ Cred. Rom. din Frătăușul-vechi, dict. de Catrina Dascal.

ori împreună cu lutul trebuincios spre facerea acestora aduce și vre-un cuib de grieri și soba, cuptorul, hornul seu ce este se zidesce pe capul grierilor⁷⁾.

Când se duce lutul din *lutărie* Lunea, adică la începutul săptămănei seu când e luna nouă, seu într'o zi de sec precum Miercuri ori Vineri, și cu lut de acela se unge apoi casa, seu pe jos⁸⁾.

Decă femeile sunt une-ori constrinse să aducă numai decât lut din *lutărie* când e luna nouă seu într'o zi de sec, atunci, când l' sapă, trebuie să zică:

Eu lutul acesta-l ieu,
Der grierușii nu-i ieu!

Er rostind cuvintele acestea trebuie să iee de trei-ori câte puțin lut în mână

⁶⁾ Cred. Rom. din Broscăușul-vechi, sat în distr. Stovojinețului; Todiresci sat în distr. Sucevii; și Horodnicul-de-jos, com. de mai mulți stud. gimn.

⁷⁾ Cred. Rom. din Tereblecea, dict. de C. Epure; din Bilca, dict. de C. Crășnean; și din Cires, dict. dmn. Burla.

⁸⁾ Credința tuturor Românilor din Bucovina.

și tot de-atâtea ori să-l arunce în grăpa din care l'au săpat⁹⁾.

Mai departe se crede, că *Grierul-de-casă* se pripășește la casa omului atunci, când se mătură în casă Sămbăta sera după ce a apus soroale¹⁾, seu când scote plugarul întâia oră plugul, și după ce a arat, venind acasă îi pică țărina din opinc²⁾.

În fine, când oamenii nu țin pe *Trifucel-năbun*, care e stăpânul tuturor *gândacilor*, *gujuliilor*, *găzilor* și al *omidelor* și a cărui zi pică tot-deuna la 1 Faur, atunci se înmulțesc și grierii prin casele oamenilor³⁾.

Grierul-de-casă, atât după credința Românilor din Bucovina cât și a celor din

⁹⁾ Cred. și dat. Rom. din Mihoveni, com. de Vas. Strachina.

¹⁾ Cred. Rom. din Fundul-Sadovei, dict. de Catr. Latiș.

²⁾ Cred. Rom. din Todiresci, sat în distr. Sucevii, com. de Nic. Rădășan, stud. gimn.

³⁾ Cred. Rom. din Șcheia, sat în distr. Sucevii, com. de d-l Pancrațiu Prelipcean, învățator superior.

preot. Maica Domniei-sale se cheama *Sam-fra* și era fiica preotului *Rotopan-Grigori-vicei* tot din Mitocul-Dragomirnei.

Domna Catinca, soră bună cu re-po-satul Archiepiscop și Mitropolit Dr. Silves-tru Morariu-Andrievici, s'a măritat în anul 1843 după Ioan *Soare-Vasilovici*, care a fost paroch în Buninți-Mihoveni, și a veduvit în anul 1851.

A purta cu vrednicia sarcina vedu-viei dela anul 1851 și până acuma, adecă mai-că jumătate de veac, e de bună semă lucru mare; a purta însă sarcina acesta ca vedu-vă de preot și a ține în mână și o avere în preț de vr'o 10 mii de floreni,— asta este așa-și o iscusință, erva în urmă a lăsa totă averea aceea la școlii de copii șermani, asta este o faptă de îndurare, până acuma unică din partea unei preotese pe pământul Bucovinei, o faptă atât de sfântă, încât înaintea ei cu toții trebuie să ne în-chinăm.

Scumpă și miloasă Domnă! Pentru această faptă rară un popor întreg îți mul-țămese acum cu dorința ferbinte: Deschi-đă-ți bunul Dumneșeu ușile fericii înco-tro Te vei întorce și dăruiește-ți încă mulți și buni ani!!

Cu astfel de inimă nu, nu ești perdut încă tu, dragul nostru popor român buco-vinean, nu, când atâția solț cerești se arată în sinul tău; nu, tu nu poți peri, când chiar veduvele își jertfesc tot ce au pen-tru lumina minții filior tui!

„Dulce Bucovină,
„Veselă grădină“,

bucură-te, căci Duchul cel sfânt al mân-tuirii suflă peste câmpiile și plaiurile tale!

Facă Cel de sus, ca așa toți filii tui români până într'unul să fiă însufleșiți de Duchul mântuitor al luminării minții!

Milostiva Domnă Catinca ađ e ajunsă la adenci bătrânețe. Ea ne arată însă prin fapta sa măreță, că inima ei este tinără și nu bate decât românește. Dorul ei nu este altul, decât mântuirea și fericirea neamului românesc din Bucovina.

Până peste hotarele țerii noastre va merge vestea despre fapta măreță a Dóm-nei preotese îndurătoare, și fiă-care Român din cele patru unghiri cu drag va prea-mări și bine va vesti numele ei, care neș-ters și sump se va păstra în veșt în isto-ria neamului nostru bucovinean.

Necrolog.

Ioan I. Teclu, comerciant și membru al gremiului de comerț levantin în Brașov, după o lungă suferință, împărțit fiind cu Sfintele taine, a încetat din viață în 5 (17) Decembrie la 2½ ore după amăzi în etate de 66 ani.

Il jesele neconsolabili: Elena G. An-kén, Constantin Maria, ca surori și frate; George G. Teclu, avocat în Bucuresol, ca nepot; Livia măritată inginer Atanasescu, în România și Maria ca nepoțe.

Rămășițele pământesci ale defunctului se vor ridica Sămbătă în 7(19) Decemvre a. c. la 2 ore după amăzi din casele Strada Orfanilor Nr. 14 și se vor așeđa spre eternă odihnă în cimiteriul Bisericei Sf. Nicolae din Scheiu.

Brașov, 6(18) Decemvre 1896.

Fiă-i țerena ușoră și memoria bine-cuvântată.

Dumitru Scarlat Miclescu.

Mercuri, 20 ale luni expirânde, s'a trimis în căsuța sa din Botoșani, unul din fruntașii vremilor eroice ale Moldovei: Dumitru Scarlat Miclescu. Numele acesta se va păstra de istorie. Dumitru Scarlat Miclescu a făcut parte și parte însemnată, din mândra falangă A. Panu, M. Kogălniceanu, C. Negri, V. Sturdza, C. Hurmuzachi, M. Costachi Epureanu, D. Ralet, V. Alexandri, cari au pregătit și făptuit Unirea și cari cu munca lor neobosită și îndrăs-netă, cu avintul și abnegațiunea lor sublimă au smuls neamul nostru din Egiptul cast-elor și privilegiilor și l'au așeđat în țeră liberă și egalitară. Generațiunile următore au căutat și vor căuta mereu să desăvêr-șască opera lor, s'o neteđescă, s'o împodo-bescă, s'o desvolte după nevoile și evolu-țiunile firesci ale timpului: ele au dat și vor da organizatori, educatori. Dér creatorii, părinții, aceia au fost....

....Mihail Kogălniceanu, în ședința camerei dela 21 Februarie 1887, a apre-ciat în termenii următorii pe Dumitru Scar-lat Miclescu:

....„Om, care a jucat un rol însem-nat în țera acesta, care a purtat un nume din cele mai mari din Moldova și care nici-odată n'a lipsit patriotismului și libe-ralismului. Dimitrie Miclescu este o figură, care va sta și în istorie. Boer mare, forte mare boer, a exagerat simțimelnele demo-cratice și au fost vremuri, când s'a des-brăcat de numele de Miclescu și se numea numai „Dumitru Scarlat“. El ajunsese pe atuncea, pot dice, a fi considerat ca un fel de demagog....“

Fiul cel mai mare al marelui logofăt Scarlat Miclescu și al soției sale Maria, născută Beldiman, Dimitrie Scarlat Miclescu s'a născut în Iași, la 29 Februarie 1820. A învățat în casa părintescă având profesori pe poetul Scawinski și pe cunoscutul Frances Malgouverné; apoi în școlile pri-vate de atuncea, Repe, Cuculli: apoi stu-diă doi ani în urmă, la Academia Mihail-leană, dreptul cu Flechtenmacher, sciințele naturale cu Cihac, filosofia cu Petru Căm-peanu. În două rânduri călători prin Ger-mania, și primi astfel contactul direct cu apusul civilizat.

La 1846, fu numit candidat (supleant), erva, la 1847, șlen, (consilier) la divanul ape-lativ din Iași. Amestecat în mișcarea dela 1848, nu fu nici surgunit, nici trimes la mânăstire, pentru-că fugi la timp la moșia

HocenI, din districtul Fălciu, proprietatea unchiului său Beldiman. La 1849, sub noua și liberala domnie a lui Grigorie Ghica, el redobândește funcția judecătorească, perdută la 1848; erva la 1850 este înaintat candidat la divanul domnesc (curte de Casație), și la 1852, șlen. În fine, la 1855, este numit president al divanului de apel din Iași. Ca atare, și conform Convenției dela Balta-Liman, face parte și din divanul obștesc (Camera legiuitore), care-l alege mādular pentru redactarea leguirilor votate. La anul 1856 societatea de medici și naturaliști din Iași îl numește membru onorar: „virum doctissimum ac celeberrimum Dd. Vornik Demetrium Mikleskom.... etc.“; Iscălesce unul din cei dintăiu actul înființării comi-tetului Unirei din 30 Maiu 1856.

La 3 August 1857, este ales, ca unio-nist, deputat la divanul ad-hoc, de cătră marii proprietari din Capitala Moldovei. Ia parte activă la toate discuțiunile și vo-turile, cari au immortalizat marele divan, presidat, cum se scie, de unchiul său, Mi-tropolitul Sofronie Miclescu, din care mai făcea parte și fratele său, Calinic, mai pe urmă Mitropolit primat. În deosebț se dis-tinge în cestiunea jurisdicțiunei consulilor reclamând ca străinii să fiă supuși tribuna-lelor indigene; face un discurs program asupra despărțirii ce se cuvine între cele trei puteri ale Statului: legislativa, judi-ciara și executiva.

După încheierea lucrărilor divanului ad-hoc, ia parte activă la propaganda pen-tru Unire. La 1859 este ales deputat al ținutului Dorohoi în Adunarea electivă care, la 5 Ianuarie, alege pe Cuza domnitor; în același an, intră, la 16 Ianuarie, în minis-ter, la departamentul lucrărilor publice. La 29 August, ia departamentul finanțelor. La Noemvre, trece ministru de justiție. La 1861 se retrage din Adunare pentru-că s'a con-vins „că aplicarea sinceră și desvoltarea constituțională a marilor principii liberale și naționale înscrise în constituția nu se pot realiza cu legea electorală mărginită în cercul impus țerei prin Convenția dela 7/19 August.

Retras la Cotnari, cere și obține voea să predea gratis curs de istoria patriei la elevii școlii din acea comună. Mai târziu cere și obține aceeași autorizația pentru a preda gratis filosofia la liceul nou înființat din Botoșani.

După 2 Mai, 1864, Kogălniceanu îl numește comisar, ca să esplice legea ru-rală locuitorilor săteni. Dimitrie Sc. Mi-clescu se pune pe esplicat, cu un entusiasm care întrece intențiunile celor cari l'au numit. Se îmbracă țerănesce. Se leapădă de numele său de familie și nu mai iscă-lesce decât „Dumitru sin Scarlat“; se dedă la fel de fel de manifestațiuni, cari neliniș-tesc spiritele și cari nemulțămesc pe gu-vern. Astfel, la 8 Septemvre 1864, adună 6.000 țărani și plécă în fruntea lor, la Ru-ginosa, unde Vodă Cuza ascultă, cu voe

fără voe, discursuri și ovațiuni, cari nu-i făceau trebuință. În fine, Kogălniceanu spe-riat, exasperat, trimite la 21 Noemvre 1864, comisarului său tipica telegramă:

„Cunoscând și apreciând concursul ce ați bine voit a da în aplicația legii rurale, am onore a vă exprima deplină mulțumire din partea guvernului și a vă încunoscința că, această lege devenind deja destul de explicată, misiunea d-vastră încetăză“.

Resturnarea lui Cuza Vodă a fost, pentru inima lui Dumitru Scarlat Miclescu, durerea cea mare a vieței sale politice. De atuncia deși raliat, mai ales după mórtea vechiului său domn și prieten, la noul regim și la dinastia Regelui Carol, a dus, când în Dorohoi, când în Botoșani, o vieță ștersă și retrasă.“

Din când în când se apucă de șa-ristică: *Opiniunea*, *Curierul de Dorohoi*, *Cu-coșul pe prag*, au fost create seu lucrute de densus, fiă singur, fiă în colaborație. La 1877, a mai fost ales deputat. Dér cariera politicei celei mari era șfirișită: timpurilor nouă, trebuiau ómeni nouă. La 1876 fusese închis de conservatori, pentru articole re-voluționare: la 1877, fu scos din funcțiunea de avocat al Statului, de cătră guvernul liberal, pentru-că lucra fătış în resturnarea lui. Dér acestea le amintim numai pentru-că zugrăvesc temperamentul neastimpérat al omului, căci, încă odată, rolul istoric a lui Dumitru Scarlat Miclescu se închisese la 1866.

S'ar părea, că o vieță politică atât de plină într'o epocă atât de agitată, n'o mai puteau interesa și alte îndeletniciri. Eróre! Dumitru Scarlat Miclescu a scris și versuri, și comedii: *Fata Cujocarului*, *Dragul Mamei*, *Fluerul Fermecat* și alte piese originale seu localisate, erau menite, pe la 1851, ca toate scrierile de pe atuncea, să deștepte o literatură națională.

Dumitru Scarlat Miclescu, care a avut dela părinții săi o frumoasă avere, a murit șerac, ca mai toți ómenii regenerării Ro-mâniei....

(„Epoca“).

Prelegeri publice pentru popor.

Din comuna Foventea, în comi-tatul Sibiului, primim scirea, că ge-zelosul amic al poporului român de-acolo, d-l D. R. Cordescu, a deschis un șir de prelegeri publice pentru popor, pe cari d-sa le va ține în ierna acesta în școla română din Foventea în fiă-care Sămbătă și Du-minecă sera dela 6—8 ore.

Prelegerile acestea, cum ni-se scrie, sunt cercetate de popor în nu-măr forte mare, așa că ómenii de multe-ori nici nu incap în sală, ceea ce dovedește, că poporul român din Foventea, ca și din toate satele și ținuturile românești, e doritor de lumină și sciință, pe cari le primesce cu drag, decă are cine i-le da.

Fata gazdi-i fată bună
Domnului Dómne!
Diminéta s'a sculat,
Și pe obraz s'a spălat
Pe obraz tot cu vinars
Pe mânuțe cu viu bun!
In mâni cofița luat
Și la riu a alergat
Riu — a fost cam turburat
De voinici încunajurat.
Printre voinici s'a țipat
Apă'n cofă și-a luat.
Da-un voinic mi-s'a țipat
Și apa că i-a vèrsat,
Fetița s'a supèrat
Și pre el l'a blăstămat:
— „Cine mi-a vèrsat apa
Inghetare-ar ca dènsa!“
Alt voinic mi-s'a țipat
Inelul i l'a luat.
Ea tare s'a supèrat
Și așa l'a blăstămat:
— „Cine-mi fură — al meu inel
Rugini-re-ar ca și el!“
Alt voinic mi-s'a țipat
Și cununa i-a luat.
Fata erva s'a supèrat

Și din gură-a cuvântat:
— „Cin' mi-a luat cununa
Conunas'ar cu dènsa,
Cu dènsa cu dómna-sa!“
(Dim Releag.)
Âmbliă Maica după fiu.
Raza sòrelii!
N'ați vèđut pe fiul sfânt?
— „Pòte că noi l'am vèđut
Dèră nu l'am cunoscut!
— Dècă voi l'ați fi vèđut
Ușor l'ați fi cunoscut
Că pe fața Fiiului
Sorisa-i rađa sòrelii
Și pe frunte luna plină,
Luna plină cu lumină,
Pe nmeri il strălucesc
Luceferi din raiu ceresc!“
Maică! Dècă e așa
Nu umbla, nu-l căuta,
Că noi đeu că l'am vèđut
Dèră nu l'am cunoscut, —
Sus în curtea lui Pilat
Restagnit p'un lemn de brad;
Er angerii-n ceată mare
Sus la ceru il ridicară!
Maica sfântă greu ofta

Și 'ncepea a se ruga:
— „Domnul meu și fiul meu
Mă rog ca de Dumneșeu
Celor buni să rəsplătesci
In lăcașele ceresci!
Celor răi, osândă mare
Unde vermele cel mare
Umblă fără încetare!“
(din Sancel)
III.
Câte sèrbători pe lume
Nu-s ca Crăciunul de bune
De bune și de frumoșe
Și de veselose.
Anul nou și bobotèză
Tot după Crăciun urmèză
Furmose sèrbători
Pornesc pețitori.
Ba popa încă aștèptă
Sè se mărte vre-o fată
Sè-și iee simbria
Pentru cununiă.
Umblă și bietu diacu
Sè-și capete colacu
Tuturor pețind
Feciori însurând.

Dècă-s lungi cășlegile
Se bucură fetele
Dór vor apuca
A se mărta.
Dècă postul mare vine
Se bucură între sine
C'amuși resar flori
Și se duc la hori.
De vèd Pascile venind
Și cànii 'n pòrtă lătrând
Sar de pe vatră
Pețitori aștèptă.
Ea sare în sus se vađă
Cine vine sè se 'norăđă,
Vede pe birul
Ceroându-i hornul.
Și dice cu mare'amar:
Nu lătra, oâne 'nzădar
Nu fi lătrător
Că nu-s pețitor.
Câne, de m'oi mărta
Eu bine te-oiu ospèta
Cu bob și cu linte
Ce-or fi atunoi de frunte
La popa și la nanași
N'am de und' pune cărnași

Prin acest fapt al său, d-l Cordescu premerge cu un nou și strălucit exemplu în ceea ce privește chemarea omenilor noștri cu carte, cari petrec în mijlocul poporului.

Am avut, de-altminte, încă multe alte fapte frumoase și generoase de înregistrat din partea d-lui Cordescu, care în scurtul timp de vre-o doi ani, de când s'a stabilit în comuna sa natală, a adus însemnate jertfe materiale și a pus la cale multe lucruri frumoase, cari merită a fi imitate de toți acei bărbați ai noștri, cari țin să stărbăta stima și recunoștința Românilor de bine.

Ne mai amintind de frumoasa fundațiune, ce d-sa a întemeiat pentru biserica și școala română de acolo, d-l Cordescu a inițiat în Foventea și înființarea unui institut de bani pe acțiuni, cu un capital social de 20,000 flor., care institut, cum ni-se scrie, este aproape de constituire și va purta numele „Cordiana”. D-l Cordescu lucrează acum și la înființarea unui cor de plugari etc.

Dintre toate însă, exemplul, ce ni-l dă d-l Cordescu prin inițierea prelegerilor populare publice, despre cari am amintit, întrece orice laudă și-l recomandăm spre imitare tuturor bărbaților noștri cu carte dela sate, d-er mai ales preoților și învățătorilor, cari prin astfel de prelegeri nu numai că ar abate poporul dela cercetarea cărciumei și dela alte petreceri nefolositoare, ori chiar stricătioase, d-er ar contribui cu pași repezi la deșteptarea și luminarea lui, câștigându-și cele mai frumoase merite.

Pentru orientare lăsam să urmeze aici și ordinea materiilor, despre cari a preles și va prelege d-l Cordescu înaintea poporului din Foventea în decursul acestei ierni. Această ordine a materiilor a fost prezentată și autorităților administrative, (fișolgăbirului), cu a căror autorizație a deschis d-l Cordescu seria prelegerilor saie. Etă ordinea materiilor:

- 1) Despre microbi și agenții igienici, ca: aerul, căldura, lumina, electricitatea, apă, pământul și climatele; hrana, băutura, curățenia, îmbrăcămintea, locuința și ocupațiile omului.
- 2) Despre vasele în cari pregătim bucatele și modul de a le conserva.
- 3) Despre anumite tratamente medicale practice în cazuri de boală și accidente.
- 4) Despre plouă, ninsoare și ghéță; fulgere și trăsnete; vulcani și cutremure de pământ.
- 5) Despre vite și noțiuni de agri și orticultură.
- 6) Despre telefon și telepsichie; fonograf și telegraf; tipografie și litografie.

7) Despre barometru, termometru, hidrometru și pluviometru.

8) Despre drepturile și datoriile omului în diferitele state de pe pământ.

9) Anecdote și basme diferite.

O nouă Reuniune de învățători.

(Coresp. part. a „Gazetei Transilvaniei“.)

Dicio-St.-Mărtin, 17 Dec. 1896.

Onorată Redacțiune! Dilele acestea o scire foarte îmbucurătoare am aflat din rându unui zelos și vrednic dascăl românesc, — scirea, că în sinul dascălimei române din comitatul *Târnavelor* se agită cu însuflețire ideea înființării unei *Reuniuni de învățători*. Pentru intruparea acestei idei, s'a și trimis la adresa fiică-cărni învățător român rugarea, de a răspunde în scris, dacă voește și-și dă consimțământul la organizarea unei astfel de Reuniuni.

Scopul acestor rânduri nu este și nu pôte fi de-a da pe această cale sfaturi dascălimei noastre din aceste părți foarte expuse curentului maghiarisării, cum se procedează și ce directivă să ia pentru realizarea planului ei netăgăduit priincios și folositor cauzei învățământului nostru popular și cultivării individuale. Presupun, că cei ce au luat inițiativa vor fi în clar asupra acestei chestiuni, a cărei rezolvare atărnă numai și numai dela voința firmă, dela tactul și însuflețirea pentru o cauză a tuturor acelorora, cari doresc prin muncă și stăruințe comune să ajungă la rezultate binecuvântate și folositoare morale comune.

Un lucru doresc, ba mă cred dator chiar a-l accentua: La orice întreprindere bună se recere înainte de toate *curajul și unitate de vederi*.

Curajul este pentru orice întreprindere acel motor puternic, care dă spirit și viață, intrupă și realizează ideea concepută. Și din potrivă, fără curajul lănceșc și mor chiar și cele mai frumoase idei. Nu este vorba aici de curajul orb al omului ajuns în situațiuni extreme; e vorba de *curajul convingerii*, care trebuie neapărat să-l avem, când e să punem în lucrare o acțiune sănătoasă și în urmările ei binecuvântată.

În cazul de sub întrebare, curajul convingerii trebuie să stăpânească cu atât mai vârtos inimile dascălimei noastre, cu cât știut este, că în aceste părți terenul de Reuniuni românești, fiică de orice caracter — excepționând „Asociațiunea transilvană” — este cu totul lăsat în părăgănire, sterp și necultivat. Cu toate că populația acestui comitat în majoritatea ei este românească, totuși abia decă odată în an suntem fericiți a înregistra vre-o mișcare cu caracter cultural-social românesc. Arteriile vieții românești sunt condamnate la o regretabilă nelucrare prin împrejurări mai mult sau mai puțin în dependente de voința totalității elementului românesc, și c'un fel de duioșă privim cum pe toate terenele și în toate pozițiunile vieții publice suntem înlăturați fiică prin tendințele de

cutropire ale adversarilor, fiică prin neglijența și apatia noastră.

Și faptul acesta, starea această tristă se nu dea ore îndemn dascălimei noastre de-a arăta ea măcar semne de viață, de a se dovedi de ceea-ce trebuie să fiică: luminătoarea poporului, luptătoarea trează și conștientă a progresului și dezvoltării nămului?

Da! ea trebuie și e datore să nu stea apatică, ci să lucreze din toate puterile, cu toate mijlocele pentru cauza culturii și învățământului nostru popular. Și cine va pute tăgădui, că Reuniunile de învățători nu sunt un puternic mijloc pentru înaintarea și înflorirea acestei sfinte cauze? Pe cât de nedisputat este acest adevăr, pe atât de necesar se dovedește postulatul, ca dascălii noștri chemați a se organiza în Reuniune să fiică pătrunși de această convingere care însoțită de curaj și dor de lucrare, va intrupa în mod fericit ideea frumoasă, ce se agită în sinul lor.

Am dis, că la orice întreprindere bună, pe lângă curajul convingerii se mai recere și *unitate de vederi*. Cred a fi de prisos motivarea acestei aserțiuni în special. Voi atinge d-er numai în general, că ori câte silințe și-ar da inițiatorii întreprinderii din chestiune pentru realizarea ei, ostenețele lor vor fi zadarnice, decă în locul de bunăvoință vor întâmpina disonanțe și disarmonii. Sub unitate de vederi, nu înțeleg orba supunere la părerea cuiva, cu atât mai puțin sacrificarea unei convingeri proprii salutare, din care ar pute să rezulte dauna întregului. Din potrivă, din păreri și convingeri diferite, din discuțiuni și debateri calme și serioase reiese tot-deuna binele cauzei.

Mai pe sus de toate însă e absolut necesar, ca principiul să întrunească unanimitatea tuturor, și principiul să nu fiică supus și sacrificat nici dorințelor particulare, nici ambițiilor cu pretenții de singură îndreptățire, d-er de problematică valoare. Unitatea vederilor trebuie să culmineze în adoptarea și salvarea principiului a cărui învingere este egală cu învingerea cauzei. Pentru principiu d-er dorim cu toții să fiică unitate de vederi între dascălimea noastră, numai această unitate de vederi putend să ducă la o fericită rezolvare problema frumoasă și românească, ce și-au luat inițiatorii mișcării din chestiune.

La lucru d-er, iubită dascălime! Toți Români de inimă și de bun simț din aceste părți vor întâmpina cu dragoste și cu interes nobilele tale nisuințe și toți nutresc dorul fierbinte de a te vedea cât mai curând organizată și întrunită în Reuniune!

T.

Fenomene vulcanice.

(Urmasare.)

Iată cum se întâmplă erupțiunea unui vulcan.

Mai tot-deuna înaintea unei erupțiuni se simt zguduituri și detonațiuni subterane și cutremure de pământ mai mult sau mai

puțin tari. În cazul când erupțiunea vulcanică este destul de puternică, aceste detonațiuni (premergătoare erupțiunii se aud foarte departe, de exemplu înaintea erupțiunii vulcanului Temboro (pe insula Sumbava) în 1815, zguduiturile subterane au fost simțite aproape la toate insulele arhipelagului Sundic și pe insula Molukka până la Noua Guinea, detonațiunile se auiau la distanța de peste 250 mile geografice. Forța detonațiunilor era atât de tare, că în urma lor se spărgiau zidurile caselor și din Makasar (pe Celebes) la distanța de 52 mile. S'a expedit atunci către Sumbava o corabie englesă cu trupe de recunoștere toți fiind convinși, că detonațiunile auite sunt nisce salve de tunuri. D-er etă ceva și mai spăimântător. În timpul erupțiunii vulcanului *Krakatau* (în Arhipelagul Sundic, spre sud de insula Sumatra) detonațiunile se auiau la 3400 km., adecă cercul acestor teribile bubuituri se întindea pe $\frac{1}{15}$ parte a suprafeței întregului glob terestru. Pentru formarea unei idei mai lămurite, ce însemneză aceste cifre, să presupunem că vulcanul *Krakatau* se găsește lângă Viena, atunci detonațiunile erupțiunii lui dela 1883 ar fi fost auite nu numai pe continentul întreg al Europei, d-er spre Nord până la cotele vestice ale Granelandiei și sudice ale Spitzbergului, până la sud de Novaia Semla; în muntele Ural până la malurile mării Aral și la colțul sud-estic al mării Caspice, er spre sud detonațiunile ar fi ajuns până la Eufurat, Marea roșie, ar fi fost auite în Sahara și pe insula Madera!*)

La Vesuv s'a constatat faptul, că în timpul erupțiunii dela anul 1631 a fost aruncată la distanța de 12 mile geografice o piatră atât de grea, încât cădend pe o divniță i-a spart cu desăvârșire boltele.

Cenușa eruptivă este câte odată asvirlită și la distanțe mult mai mari. Cronicele istorice povestind despre erupțiunea Vasuvului în anul 472 spun, că cenușa asvirlită în mase imense din crater a ajuns până la Constantinopol, er în timpul erupțiunii dela anul 512 a ajuns până la Tripolis. Avend în considerațiune, că în timpuri mai depărtate omenii nu prea știau prețui valoarea esactității în descrierea fenomenelor naturii, putem socoti mărturișirile de mai sus ca prea esagerate, d-er avem alte date în această privință, care sunt mai sigure.

Vulcanul *Consequina*, în Nicaragua, este remarcabil tocmai prin puterea erupțiunilor sale. Mai cu semnă este interesantă erupțiunea din anul 1835, când puterea asvirlitoare a craterului lui a ajuns la o intensitate neobservată încă la nici un vulcan, cu excepțiunea erupțiunilor muntelui Temboro și *Krakatau*.

*) Localitățile unde s'au auit detonațiunile dela *Krakatau* — după Niemayer — sunt următoarele: Ceylon, Andamand, Saigon în Cochinchina, insulele Filipine, Geelwingbai în Noua Guinea și Perth în Australia Sud-Vestică. Ștătim cetitorilor de a controla pe o hartă geografică aceste distanțe.

Că astă-vară am durmit
Porcii s'au rait.
(Dintr'un vechiu manuscris aflat la Elie Cincea în Gledin, între Reghin și Bistrița).

IV.

Cocoș galbin a cântat
Florile d'albe!
Jos în mare s'a lăsat
Apă n'aripi a luat
Sus la ceri a ridicat
Ca să facă feredeu
Să se scalde Dumneșeu,
Dumneșeu
Cu soțul său.
Tot se scaldă
Și se ntrăbă:

Ce-i mai bun p'acest pământ?
— „Nu-i mai bun ca boul bun
Că restornă negră brazdă
Și pe brazdă grâu revarsă,
Grâu revarsă, grâu frumos,
Ce la paie e trestrios,
Și la spic e luminos.
Tot se scaldă și se ntrăbă:
Ce-i mai bun p'acest pământ?”

— „Mai bună e oia bună
Că ea vara te 'ndulcesce,
Și ierna te încăldesce!
D-er e bun și calul bun,
Că te duce și te-aduce
Pörtă oșe păcătose;
Te duce ca fulgerul
Te-aduce ca cugetul!
Ce-i mai bun p'acest pământ?
Nu-i mai bun ca omul bun!
Se scoldă de dimineță
Se spală frumos pe față
La biserică se duce
Cu făclii și cu lumină
Cu prescuri cu 'nchinăciuni
Cu mai multe rugăciuni!

V.

Colo 'n dealu după deal
Dimineța lui Crăciun!
Grea turmă de oi se vede,
D-er la ele cine-mi șede?
Șede *Lariu* pcurariu
Cu brâu lat înfântălat,
Cu flueru ferecat.
Când din fluer el tăcea,
Oile se împrăștia,

Când cu flueru trăgea
Oile er se strângea,
El din grai că le grăia:
Lăsa-voiu în truda oi
Că de când sed lângă voi
Am albit și eu ca voi!
— Dragul nost, stăpănu nost
Scote-ne numai din post*)
Nu ne lăsa 'n cap de érnă
Ci ne scote 'n primăvară;
Că și noi te-om dăru:
La Crăciun
C'un suman bun,
La Păștițe
Cu jintiță,
La Sângeorz
C'un miel frumos,
La Ispas
C'un bruș de caș,
La Rusale
O lână mare!

VI.

Colo 'n jos și mai în jos
Este-un strat de busuioc

*) Se înțelege „din postul mare” c'apoi dă érba.

Cu cărare prin mijloc.
D-er cărarea cine-o face?
— Face-on bou cu corne largi.
Da pe corne ce mai este?
— Este un leagăn de mătășă,
În leagăn cine-i culcată?
— Da Maria albă fată,
Tot oșă și chindisesce
La năfrăm împărătesci,
La mamă-sa ciupăgele,
La tată-s'o gulerele
Ți-i mai mare drag de ele.
Tivesce-mi și-a mea năframă,
Că-ți dau buți
Cu bani mărunți,
Și-ți dau caré,
Cu comoră!
— Nu-mi da buți
Cu bani mărunți,
Ni-ce caré
Cu comoră,
Făr' voinicul cel de-a séră
Cu p-er galben râtezat,
Cu cisme negre 'ncălțat.

(Din Reteag)

I. P. R.

Erupțiunea vulcanului Consequina — n 1835 descrișă de C. W. Fuchs — a avut o după o liniște de 26 ani. O oră după ceputul fenomenului totul era cufundat în cel mai adânc întunec.... După cum emurii grósnice de pământ și zguduiturî terane, la 23 Ianuarie s'a auđit un tuțet teribil și a început a cade o plóia de enușă atât de abundentă, că în curênd totul era acoperit cu ea. Acóestă plóia de enușă a durat până la 27 Ianuarie. Un înmerez complet produs prin nori de fum și cenușă a durat 43 ore, dér partea cea mai interesantă a fenomenului sunt depărările enorme la care a ajuns cenușa vulcanică, care fu dusă până la Chiapa 400 le spre nord de locul erupțiunei. La Sancta Inna pe Jamaica, depărtată la 400 mile englese, cenușa a căcut în ăina de 24 și în 5 Ianuarie, adecă a fost dusă cu o iutélă de 170 mile pe ăi. Corabia „Couway“ la depărtate de 1100 mile de Consequina a ășit suprafața Oceanului acoperită de cenușă și piétră poróșă pe o întindere de 40 mile.

(Va urma).

Credințe populare.

VI.

Pentru-ce n'au caili córne?

A fost când-va așa vreme — așa spun bătrânii și eu cred bătrânilor — când caili ar fi avut córne, dér de hămisitși și lacomi, ce sunt, le-ar fi perdit.

Étă cum s'a întâmplat și asta trebă: Dér nu. Intăiú iertați un cuvânt....

...Nu m'a striga nimeni de minciós, decă voiú ăice, că demult, — bună mite după potop — nu a fost atăta spusă de dușele, niel vite cu córne, căte vedem în ăilele nóstre.

Niel veste. Dér în corabia bădicului Noe cel bătrân niel că ar fi încăput ăilea, stăva — numim numai — a badei George d'apoi alte și alte multe, ce-s resletite colo prin cireșer pe cóstele mândrilor Carpați, amplênd aerul cu o dăinuială dutes cu talangele dela găt.

Acesta-mi era cuvântul și cu acesta am pus mai pe sus de ori-ce îndoială, oă pe atunc! — feri dómne să fi fost atâtea opinii*) și cornute, ca astăđi.

Au fost totuși așa mai puținele, — dece — două-ăeci, oă de nu era semênța, de unde ar fi sporit? Aceștea, căte vor fi fost, oă pe numărul lor nu jur, trăiau împreună cai, boi, cum le-au lăsat Dumnezeu.

Dér mare osindă era pe cai straița oăea. Aăea adecă poftia, ca gura ăiuanoptea să tot rupă și se trimetă în jos și ea totuși nu mai ăicea în veac, oă acuma-i de ajuns — decă nu cumva la Ispas... pe un ceas.

Și caili rupeau bucuros, pe unde puteau. Ci unde era érba mai dulce, măruntă și subțire ca mătasa, ei nu se fereceau de loc, oă veđi nu aveau dinți, numai la falca din jos.

Din potrivă boii și vacile chiar acolo făceau fole — gândeser, că numai în pismă, pentru-că ei aveau dinți la ambele fálci, deși nu aveau córne.

Asta nu era pe sprincăna cailor. Jur oă nu. Cumpăniți numai, boul să mănăce dinaintea lui totă dulcēja pământului!

Cuviósă Docă! se putea asta? Niel cum. Mórte da, dér asta nu!

Se sfătuesce déră caili, cum s'o scótă la limpede. La urmă se înțeleg ei, oă între împrejurările date nu pot să facă un lucru mai cuminte, decă să trimită deputația la dumniilor boii, cu rugare smerită, să facă o învoială. Invoiala era aăea, că caili din socotința oătră măriele lor își jefese bucuros cómele — podóba capului și armele lor neprețuite la vreme de neoz — în schimb, oă măriele lor să binevoesă a-le oinsti colții din falca de sus.

Ei bine! Deputația își dá rugarea înainte și așteptă un răspuns multămitor.

Boii de altă parte de mult doriau și ei să-și vadă frunțița împodobită coșea cu două crengi puternice — frumșetă în pace,

*) Poporul din loc glumind adese-ori ăice cailor — opinii: hi! dați opinia! etc.

soulă bună la nevoia, dér veđi mintea. Aăea totdeuna ăicea: tac! Așteptă, rabdă, oă vine sura la măsură. Drept, oă de colții aăea nu ai ceva mare folos cu straițele tale, dér pentru aăea de ce să-i dai până nu-ți vine un preț cinstit?...

Prețul era de fată și încă în formă de rugare umilită. Boii l'au primit și au făcut schimbul. Au dat adecă cailor dinții din sus, ca să potă róde mai bine și să-și împace straița cea fără fund, éră caili au dat boilor córnela lor.

De-atunc n'au caili córne, dér niel boii dinți din sus.

(Auđită în Farnaș).

Koevari.

MULTE ȘI DE TOATE.

Mórte ciudată.

Pictorul Peutemann s'a născut în Rotterdam în anul 1650 și prin tablourile lui el și-a căștigat curênd un reuame mare. Odată primi comanda de-a face un tablou, care să represente vauitatea petreilor lumesci, reprezentând capete de morți și schelete împodobite cu petri scumpe și cu flori și cântând pe instrumente musicale. Ca să potă ăimita cât de bine natura, pictorul se închise în muzeul anatomic a unui medic, care era amicul său. În acest muzeu era un număr mare de schelete acățate de sërme de fier, și erau aședate multe cranie și óse pe nesoc dulapuri. Peutemann desena și picta fórte diligent, într'o ăi înșe il cuprinse somnul precând lucra și adurmi. Pe când durmea începuse cutremurul, care la 18 Septemvre 1692 a devenit atăt de pernicios pentru Rotterdam.

Petuemann de-odată se deșteptă în urma șguduiturilor. Cu gróză vede capetele de morți, sârind și cionindu-se unul cu altul și scheletele, plecându-se unul spre altul cu șgomot mare. El în acest moment cređu, că a sosit ăia judecăți de pe urmă și sári din oatul al doilea în stradă, oădênd jos jumătate mort. Inzadar au încercat amicii săi, după-ce s'a mai restabilit, al lámuri despre cauza spaimii lui; — puterile lui spirituale îl părăsiseră cu totul și el muri în câte-va ăile după aăea nu de urmările lesiunei corporale, ci de urmările spaimii sale.

Generositatea ómenilor simpli.

Când în Paris s'a surpat odată o schela, pe care se aflau lucrătorii zidari, carii ajunseseră în lucrarea lor până la coperișul clădirii, doi dintre muncitorii remaseră acățai de o scândura, care se încovăia amar sub povara lor și era aproape să se rupă.

— „Petre!“ strigă cel mai bătrân, „slobóde scândura, căci eu am nevastă și copii!“

— „Ai drept!“ răspuse Petrea slobođind scândura, căđu jos și într'o clipită a fost mort.

Căalendarul săptămânei.

DECEMVBRE. are 31 ăile. ANDREA.

Calendar table with columns: ăile, Călend. Iul. v., Călend. Gregor. and rows for days of the month.

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Decemvre 1896.

Table of stock exchange rates for Vienna, listing items like Renta ung. de aur, Renta de coróna ung., etc.

Table of bank exchange rates for various locations like London, Paris, and Italy.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 18 Decemvre st. n. 1896.

Table of grain prices in Brașov, listing types of grain and their prices per unit.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 17 Decemvre n. 1896.

Table of commodity prices in Budapest, listing items like wheat and their prices.

Table of old and new grain prices, listing items like wheat and their prices.

Table of oil prices, listing items like rapeseed oil and their prices.

Cursul losurilor private

din 17 Decemvre 1896

Table of private exchange rates for various locations like Basilia, Clary, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșian. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Bursa de București

din 17 Decemvre n. 1896.

Table of stock exchange rates in Bucharest, listing various securities and their prices.

SCOMPTURI:

Table of bank exchange rates for various locations like Paris, London, and Vienna.

Nr. 145-1896.

Păduri de vânđare.

Biserica Sf. Nicolae din Brașov pune în exploatare și prin urmare în vânđare 261.55 hectare pădure de stejar la moșia Sudiții și 117.9 hectare pădure de stejar la moșia Meteleu, ambele în județul Buzău (România).

Ofertele însoțite cu vadiu de 5% din suma oferită să primesc atăt la Comitetul subsemnat cel mult până în 31 Decembre v. a. c., cât și la d-l inginer hotarnic Teodor Berrea din București, strada Popa Tatu 33, în cari locuri să pot afla și condițiunile mai de-aprópe de exploatare și vânđare.

Comitetul parochial al bisericei române ort. rés. dela sf. Nicolae în Brașov.

David Almășan, președinte. Arseniu Vlaicu, secretar.

Publicațiune.

Avênd subscrisa Eforia școlară trebuință de 100 stânjeni lemne de fag de ars pentru băile ei de abur din Brașov, escrie prin acésta licitațiune minuendă prin oferte în scris și verbale.

Ofertele sunt a să adresa la Eforia școlore centrale române gr. or. din Brașov până la 19 (31) Decembre 1896.

Licitația verbală se va ține în 20 Decembre 1896 v. (1 Ianuarie 1897) la 10 ore înainte de améđi în Cancelaria Eforiei.

Ofertele au se cuprindă și descrierea lemnelor după lungime și calitate.

Oferenții vor fi datorii înainte de terminul licitațiunei a aduce câte un stânjin de lemne de ăpróbă, cari se vor plăti deosebit după prețurile pieței.

Lemnele nu se vor aduce tóte deodată, ci în mai multe rëndurî după cum liferantul va fi avisat din partea subscrisei Eforiei.

Brașov, 28 Novembre (10 Decembre) 1896.

Eforia școlore centrale române gr. or. din Brașov.

Nr. 18222—1896

Publicațiune.

Luni în 28 Decembrie a. c. înainte de prânz la 10 ore se va ține la oficiul orașenesc economic o licitațiune verbală și pertractare scripturistă de oferte pentru arândarea din 1 Novembre 1896 până în 31 Octombrie 1900 a mai jos amintitilor agri și livezi date orașului Brașov în urma comasațiunii.

Reflectanții au de a-și ascerne ofertele scripturistice provădute cu timbrul recerut și cu vadiul de 10% din suma anuală de arândă oferată cel mult până la 10 ore înainte de prânz a amintitei zile la oficiul orașenesc economic, unde se pot totdeodată și vedea în decursul orelor oficiose și condițiunile de arândă.

Vadiul are se constea din bani gata seu hârtii de preț.

Înainte de licitațiunea verbală este de a se depune un vadiu de 10% din prețul de strigare.

În ofertele scripturistice, a căror deschidere va avea loc după licitațiunea verbală, este de a se aminti agrul seu livadia pentru care se oferă; mai departe dechieratiunea, că ofertentului i sunt cunoscute condițiunile de arândă și că se supune lor necondiționat.

În cazul când în primăvara anului 1897 prin predarea judecătorească se va face o schimbare în pământuri, atunci arândatorului nu i stă în drept, ca să ceră dela oraș vr'o despăgubire.

Pământurile de arândat sunt următoarele:

1) În valea cetăței 67 jugere 1501 stânjină pătrați.

2) Un petec de pământ de un juger lângă valea Timișului.

3) Hotarul boiler 328 jugere 28 stânjină pătrați, din cari în partea de cătră Rogoze au de a se separa eventualmente 45 jugere catastrale, cari în acest cas nu se vor arânda.

4) Marginea pădurei în sus de pământurile firmei Czeil și fii, până la locul tragerei la ținta, în câmpul Christianului, 41 jugere 573 stânjină pătrați.

5) Lângă fabrica Dr. Ferd. Otroban 27 jugere 1525 stânjină pătrați.

6) La marginea Brașovechiului, între stațiunea dela Bartolomei și fabrica Dr. Otroban 2 jugere 320 stânjină pătrați.

7) În dărătul oborului — 917 stânjină pătrați.

8) Locul pentru cimiterul central 25 jugere.

Brașov, 12 Decembrie 1896.

1127,1—3 Magistratul orașenesc.

Publicațiune de licitațiune.

Biserica română gr. or. cu hramul St. Nicolae din Brașov-Scheiu, și comuna bisericească română gr. or. din Brașov-Cetate având de scop a vinde realitatea lor aflătoare în Brașov suburbiul Blumena, a împărțit aceia realitate în 16 parcele, după cum se poate vedea din planul aflător în Cancelaria Eforiei școlilor centrale române din Brașov. Din acele 16 parcele de astă-dată se pun în licitațiune următoarele 3 parcele:

1. Parcela IV în estensiune de 1441.68 metri cuadrați, dimpreună cu casa de grădinar, prețul de eschiamare fiind 2400 fl. v. a.

2. Parcela V în estensiune de 1167.90 metri cuadrați cu prețul de eschiamare 1800 fl. v. a.

3. Parcela VI în estensiune de 1348.50 metri cuadrați cu prețul de eschiamare 2700 fl. v. a.

Licitațiunea pentru vinderea celor trei parcele sus numite se va ține la 8/20 Ianuarie 1897 la 9 ore înainte de amiazi în Cancelaria Eforiei școlilor centrale române gr. or. din Brașov, unde se va putea lua în vedere planul de parcelare și se vor putea ceti și condițiunile de licitațiune.

Până la 7/19 Ianuarie 1897 se pot face și oferte în scris, provădute cu vadiu de 10% a prețului de eschiamare.

Ofertele în scris sunt a se adresa cătră Eforia școlilor sus pomenită.

La dorința cumpărătorului jumătate din preț va putea să rămână întabulat pe parcela cumpărată pe lângă plățirea unei dobânzi de 6% Brașov, 18/30 Nov. 1896.

1129,2—3

Fabricatele mele

sunt renumite ca bune și ieftine!

Remontoir-nikel fl. 3.50;
Remontoir-argint ⁸⁰⁰/₁₀₀₀ fl. 6;
Remontoir-anker Spiral-Breanet 15 petri fl. 10, cu 16 petri sistem Glashutte, 1 chaton fl. 12. Deșteptător (wekker) mers de anker strălucitor prima calitate fl. 1.70. Regulator cu mers de o și fl. 5.75. Regulator cu mers de 10 zile fl. 8.50. Însemnarea prețurilor cu ilustrații despre ciasornice, lanțuri, regulatori, aurarii și argintării se trimit gratis și franco. — Ce nu convine se schimbă seu se dă prețul înderet.

Eug. Karecker Uhrenfabrik,
94. Bregenz am Bodensee.

Garanție de doi ani.

111,7—12.

Mașini de cusut Wertheim cu înpusătură dublă.

Cadou potrivit de Crăciun fabricat german de clasa primă.

Pentru casă și meseriași liferez loco Viena în totă monarchia Austro-Ungară.

Mașină de picior braț înalt.

fl. 35.50

Mașină de mână braț înalt.

fl. 31.50

Mașini cu corababute rotunde.

fl. 49.—

Timp de probă 30 zile.

Garanție 5 ani.

Orî ce mașină, care în durată de 30 zile nu se va dovedi de bună, o primesc înderet pe spesele mele.

Prețul curant și mostre cuate stau la dispozițiã

Casa de export Mașini de cusut Louis Strauss,

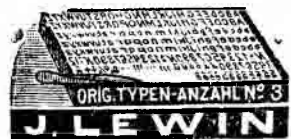
firma protocolată la tribunalul comerc.

Liferantul reuniunii a amploiaților de stat.

Wiena, IV., Margarethenstrasse

„Nr. 12 b/e.“ 1100,5—5.

Tipografia de Typuri
Cauciuc orig. American cum și Stampiglii și sigile comandați direct la fabricant

Stampiglien- und Typen-Fabrik
Wien, Stadt, Adlergasse 14.

Tipografia de Typuri cu utensiliile pentru tipărituri se potrivește și pentru cadouri de anul nou.

m. 80 Typuri fl. 1.20 m. 130 Typuri fl. 2.—
" 100 " " 2.50 " 225 " " 3.—
" 315 " " 3.75 " 890 " " 4.50

Perițe cu vopsele măriea:

6 × 4—30 cr. 9 1/2 × 5—40 cr.

11 × 7—60 cr. 16 × 8—90 cr.

ce nu convine se primesc retour.

Prețurile en gros gratis și franco.

Se caută agenți.

1128,2—10

Ceaiu

Vassili Perloff și Fii
Moskva.
Liferanții curți în Rusia și străinătate.
Diferite specii de:
Ceaiu escelent
în pachete originale rusești, cu prețuri originale, se capetă numai la
Ioh. Perl's Sohn în Mosocș,
Turotzer Comit.
Însemnarea prețurilor la cerere grătis.

Ceaiu

Anunțuri
(insertiuni și reclame)
Sunt a se adresa subscrisei administratiunii. În cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădemēt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.
Administr. „Gazeta Trans.“

O specialitate naturală neprețuibilă
este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată
Isvorul „MATILDA“ de Bodok,
care după experiențele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută, mai ales: **la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratōre etc.**

Borviz de primul rang
care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretensiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Brașov: strada Căldărarilor Nr. 68, în Sibiu, Sighișoara și în Alba-Julia: la D-l I. B. Misselbacher sen., în Cluj: la Segesváry és társai, în Deva: la Balog Gyula, în Orestie: la Németh János.

Cu totă stima:
Administrațiunea isvorului „MATILDA.“
JOSEF GYÖRGEY,
(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

1025,44—100

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continental european și marea fabrică de argintărie s'a văcut necesitată să dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei răsplate mic pentru muncă.

Eu sunt impoternicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit, prin urmare ori cui, fã bogat, ori sărac, următoarele:

6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă engleză,	1 lingură de argint pentru lapte patent american,
6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,	2 ciocănele de argint pentru spart ouă, patent american,
6 linguri de argint patent american,	6 cesci Victoria englezesci,
12 lingurițe de argint pentru cafea patent american,	2 candelabre de masă,
1 lingură de argint pentru supă patent american,	1 strecurătoare pentru ceai,
	1 zaharniță,

44 bucați la un loc fl. 6.60.

Tote cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează colora argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat nu e șarlataniã, mă simt îndatorat în public, că ori cine, căruia nu-i convine marfa îl trimit bani înapoi, numenea însă se nu trecă cu vederea ocașiunea acăsta favorabilă, de ași procura acăsta garnitură pompōsă, care cu deosebire se potrivește pentru

cadouri de crăciun și anul nou,
dar de nuntă și în ori ce gospodăriã.
Depou numai la A. HIRSCHBERG-S
Haupt-Agentur der vereinigten amerik. Patent Silber-warenfabriken.
WIEN, II., Rembrandtstrasse 19/b.
Telephon, Nr. 714.

Se trimite numai cu rambursă postală seu cu trimiterea sumei înainte.

Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

Estras din scrisorile de recunoștință.

Sunt fôrte mulțumit cu trimiterea garniturii, și s'emi mai tri-niți încă o garnitură de 44 bucați de argint patent american cu rambursă. Bozovica, comit. Krassó-Szörény 18/7. 1896.

Keresztes Sándor, folszágbráur.

Pilis, 24 Aug. 1896. Comit. Pesta.

Cu garnitura sunt fôrte mulțumit. Vă rog a trimite și cumnatei mele Baronesa Nyári nasc. de Somogyi în Szanto, trei garnituri.

Baron Iulius Nyári.